

Ve většině vědeckých publikací zabývajících se tematikou prvních dělnických pokusů o vlastní organizační uspořádání před zakotvením socialismu v Čechách, (Purš, Šolle, Klíma, Vrbová) se líčí etapa liberalizace společnosti započatá roku 1867 do vzniku socialistického organizovaného odboje v úvodu 70. let jako univerzální pokus jednotné Národní strany o udržení dělnictva pod národní egidou za účelem umocnění vzdoru proti Rakousku.

Ale byl to opravdu jeden všezahrnující pokus Národní strany? Dají se agitační snahy představitelů Národní strany hromadně popsat jako protirakouské nebo se jednalo také o konflikt na domácí scéně mezi liberálně-konzervativním a liberálně demokratickým křídlem Národní strany?

Můžeme označit odlišnou představu pojetí dělnické aktivizace jako jednu z příčin definitivního rozštěpení Národní strany v prosinci 1874?

Konec 60. let 19. století je v naší odborné literatuře povšechně a pro každého spojen s enormním nárůstem vlastenectví, vyvolán aktem milosrdenství v podobě svobody pro Uhersko. Ano, český národ chtěl jeho obdobu, požadoval česko-rakouské vyrovnání a doufal, že bude postupovat jednotně jako nerozdělitelný korpus a svou pravdu si stůj co stůj vymůže.

Představitelka českého národa - Národní strana disponuje dřímající silou, početným, bídou zkrápěným stavem, u něhož se mísí nacionální a sociální dopady. Jak s ním politické elity naloží?

Ve této studii se pokusím objasnit, jak se zdánlivá harmonie v různosti přístupu k dělnictvu brzy změní na disharmonii a stane se jedním z nezanedbatelných aspektů vedoucích k definitivní fragmentaci Národní strany.

Konfrontace „mladých“ a „starých“ však nebude přímá a bezprostřední.

Odpovědnost na sebe převezmou na přechodnou dobu jiní představitelé.

Za staročeské konzervativní ideály se angažuje JUDr. František Ladislav Chleborad, který ponese břímě politické pasivity, jakožto cesty směřující k toužebnému hmotnému povznesení dělníků.